

osvaja ekonomijom a ne mačem – jer, očito da se metode kombinuju, upotpunjuju, prelaze iz jednog oblika u drugi, najčešće idu u korak.

Ali unutar srpskih bogoslova ima malkice i pomeranja u tumačenju rata. Jedno nadolazi ispod pera Vladete Jerotića, profesora Bogoslovskog fakulteta Srpske pravoslavne crkve i znanog neuropsihijatra. Pitajući se – "PO ČIJOJ VOLJI STRADAMO"? – "Umesto svih intelektualnih i emotivnih samomučenja oko pitanja "Po čijoj volji stradamo", poznavajući kao psiholog i psihijatar odbrambeni mehanizam projekcije, a znajući iz iskustva koliko je čoveku užasno teško da uzme na sebe krivicu, (9) čak i u slučaju gde je nepobitno kriv, uveren sam da je hrišćanstvu jedino ostalo osmišljavanje njegove patnje" (*Jerotić*, 1992:1-3). Delimično neslaganje sa pravoslavnim viđenjem rata on (1993:39) ponavlja i drugom prigodom: "Ostavljam i sebi i drugima da izvlačimo kako kratkotrajne tako i dalekosežne zaključke, razmišljajući o pravednosti ratovanja (odbrambenog ili napadačkog), pravoslavnoj veri i njenom odnosu prema ratu".(10) Izgleda da u pravoslavlju teku dve struje u shvatanju rata: dominantna teološka, istovremeno i crkvena doktrina o ratu; i druga struja, koja se blago nazire – još se manje-više nalazi u eklezijalnom okrilju, a donekle oponira pravoslavnom učenju o ratu. Nije li ona nastala uplivom naučnog načina mišljenja ili nadiranjem katoličkog bogoslovlja u pravoslavnu misao?

Taj tihi, skoro neprimetni ali bujajući, spor (uračunamo li i laička nesaglasja sa crkvenim naukom) početno se da sagledati iz ugla razlikovanja učenja pravoslavlja i Rimokatoličke crkve. Pravoslavna crkva je više okrenuta onostranosti, zabranjuje sveštenstvu političarenje, sprečava mu upražnjavanje zemaljske vlasti i gradi prepreke klerikalističkim ambicijama (Milošević, 1993a). Tome nasuprot, Rimokatolička crkva je sa gole i otvorene borbe za zemaljsku vlast prešla na posrednu bitku, najčešće pomoću tzv. demohrišćanskih i narodnih stranaka. Na taj način uspešno protežira svoje interese u sekularizovanom zapadnom društvu, gde verski elementi nemaju dominantno mesto u stavovima građana ovdod bitnih socijalno-političkih dešavanja.(11) Zato kritički nastrojeni publicisti i tvrde da nema katolicizma ako mu se oduzme politički sadržaj, odnosno drugojačije formulisano – bez političke moći sveštenstva i crkve, katolička vera je mrtva (Milošević, 1994). Hrišćanstvo Rimske kurije nije